

Tähtvere Elu

Vorbuse-Kardla piirkonda teenindavad graafiku alusel sõitvad bussiliinid

Alates 31. juulist hakkasid Vorbuse-Kardla liinidel sõitma Tartu linnaliinibussid 31 ja 31R, mis asendavad pilootprojekti raames sõitnud nõudeliini.

Juuli algusest lõpetasid Vorbuse piirkonna teenindamise maakonnaliini bussid ja ajutiselt asendas neid linna korraldatud nõudeliin. Alates 31. juulist pakuvad aga piirkonnas ühistransporditeenust graafiku alusel sõitvad Tartu linnaliinide süsteemi kuuluvad bussid.

Tartu Linnatranspordi juhataja Roman Meeksa ütles, et uute bussiliinide avamisel arvestati kohalike elanike soovidega. „Graafikupõhised bussiliinid muudavad kasutajate jaoks ühistranspordi kasutamise lihtsamaks, kuna oma sõidusoovist ei pea enam ette teada andma. Pilootprojektina kasutuses

olnud broneerimissüsteemi abil ei suuda me tagada ühistranspordi kättesaadavust Vorbuse elanikele sellisel tasemel nagu Tartu Linnatransport soovib pakkuda,” ütles Meeksa.

Buss väljub Tartust kümme korda päevas. Esimene väljumine on hommikul kell 6.20 ja viimane kell 19.00 Soola (Tasku ees) peatusest. Neli korda päevas sõidab buss liinil 31R Küläsüdame peatuse kaudu ka Kardlasse ja Kärevere silla peatusesse, kust Küläsüdame kaudu sõidab tagasi Soola peatusesse. Kuuel väljumisel, liinil 31, on lõpp-peatuseks Küläsüda, kus buss pöörab ringi ja sõidab Tiksoja peatuse kaudu tagasi Tartusse.

Buss peatub liinil 31 järgmistes peatustes: Soola, Vabaduse pst, Raeplats, Vabadussild/Palmihoone, Hurda, Kreutzwaldi, Maaülikool, Tartu

Näitused, Metsamaja, Vorbuse tee, Muide, Tiksoja, Vorbuse, Küläsüda.

Liinil 31R peatub buss lisaks veel järgmistes peatustes: Kivisäki, Tõnise, Soomeküla, Iie, Kärnise, Kardla kool, Tamme, Mudaniku, Kärevere sild, Kardla tee, Vanaaseme tee, Rähni.

Vorbuse piirkonda hakkab teenindama 16-kohaline buss ja tõenäoliselt selle aasta lõpuni saab liini kasutada tasuta. Peale seda hakkavad kehtima Tartu ühistranspordi piletid.

Tartu Linnatransport ootab elanike tagasisidet uue graafiku kohta kuni 14. augustini infotelefonil 1789 (E-R 8-19, L-P 10-16).

Uue bussiliini sõidugraafiku leiab Tartu linna kodulehelt www.tartu.ee/et/bussiliiklus#vorbuse-liin

Ilmatsalu arenduseks algatati üldplaneering

Tartu Linnavolikogu algatas 29.06 Ilmatsalu ja Tüki küla osa üldplaneeringu ning planeeringu elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise.

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on endiste kalakasvatustiikide alale golfiküla rajamine ja maastikuliselt sobiva lahendusega väikeelamute piirkonna kavandamine ning Ilmatsalu

jõe-äärse avalikult kasutatava rohekoridori maa-ala ja kasutustingimuste täpsustamine. Sellega seoses muudetakse üldplaneeringus tootmismaa juhtotstarvet ja laiendatakse Ilmatsalu aleviku kui kompaktses asustusega ala.

Planeeringuala asub Tartu linnas Ilmatsalu ja Tüki küla asustusüksuste piires, hõlmates Angervaksa, Kalatiikide, Katsetiikide, Spordi-

mäe, Suurtiikide, Tellise tee, Tellise tee 1, Tellise tee 2, Tellise tee 3, Tellise tee 4, Tellise tee 5, Tellise tee 6, Tellise tee 7 kinnistuid. Planeeringuala suurus on ligi 200 hektarit.

Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise otusega on võimalik tutvuda Tartu linna kodulehel: info.raad.tartu.ee/dhs.nsf/web/viited/VOLO2023062900139

Südalinna kultuurikeskuse arhitektuurivõistluse võidutöö on „Paabel“

Tartu südalinna kultuurikeskuse rahvusvahelise arhitektuurivõistluse võitis arhitektuuribüroo 3+1 arhitektid võistlustöoga „Paabel“.

Žürii hinnangul eristub „Paabel“ teistest tööd oma terviklikult läbi mõeldud arhitektuurilahendusega. Žürii arvates sobitub hoone väga hästi linnaruumi, siseruumi lahendus on efektnel ja maitsekas ning väliruum on põhjalikult ja tasakaalustatult läbi töötatud, täites kõiki olulisi eesmäärke nii elurikkuse kui ka linnaruumi praktilise kasutuse seisukohast.

Arhitektuurivõistluse žürii esimehe Tartu linna Urmas Klaasi sõnul oli žürii otsus võitja osas üksmeelne. „Võidutöö on kõigis aspektides selle võistluse tugevaim töö: nii arhitektuuriliselt, funktsionaalsuse poolest kui ka põhjalikult läbi töötatud väliruumi lahenduse poolest. Selle töö alusel võime juba päris hästi ette kujutada, milliseks elavaks kultuurisüdameks kujuneb Tartu kesklinn,“ lisas linnaeape.

Žürii liige arhitekt Veronika Valk-Siska sõnas, et võidutöö ruumilahendus on sündinud soovist luua südalinnas paik, mis on mõeldud kultuuris olemiseks, selle kogemiseks, sellest mõtlemiseks ja selle üle arutlemiseks.

„Hoone arhitektuur pakub laia amplituuda eriilmelisi ruumikogemusi, mis on tundlikud ja mõtestatud. Eesti kultuuri hoidmise ja arengu eelduseks on elanike teadlikkus toimuvast, erinevate kultuurivaldkondade kokkupuute kogemise ning mõistmise oskus ja huvi. Võidutöö kätkebki sedasorti arhitektuuri, mis toetab tartlaste head kultuuriteadlikkust ja kultuurilähedust.“

Võidutöö autoriteks on Lisette Eriste, Gert Guriev, Markus Kaasik, Helin Kuldekepp, Karl Erik Miller, Jana Pärn, Siim Tiisvelt ja Ilmar Valdur arhitektuuribüroost 3+1 arhitektid. Maastikuarhitektid Karin Bachmann, Kaisa Masso, Liis Pihl, Liina-Kai Raivet, Kristjan Talistu, Mirko Traks, Juhan Teppart.

Teise koha pälvis arhitektuuribüroo Kadarik Tüür Arhitektid ideekavand „Tarte Tatin“ ja kolmanda koha arhitektuuribüroo Atelier Lorentzen Langkilde ideekavand „Roheline kultuurikeskus“.

Südalinna kultuurikeskuse rahvusvahelisele arhitektuurivõistlusele esitati kokku 105 pakkumust 107 tööga. 28 võistlustööd oli Eestist ja 79 välisriikidest. Töid esitati 26 riigist. Žüriile hindamiseks läks 102 võistlustööd.

Kõikide tööde ja žürii protokolliga saab tutvuda südalinnas kultuurikeskuse kodulehel: www.tartu.ee/sudalinnakultuurikeskus

Lilian Lukka
kommunikatsioonijuht

Toomemägi saab inimeste ja loodusega arvestava valgustuse

Augusti esimestel nädalatel uuendatakse Toomemäe välisvalgustust. Vanalinna-tüüpi laternate ning postide vastu vahetatakse välja 48 valgustit ja posti.

Ajaloolise välimuse ja kaasaegse sisuga laternad paigaldatakse peamiselt Tähetorni ümber looklevatele teedele. Ehitustöödega alustatakse pärast linnurahu lõppemist 1. augustil. Ehitustööde käigus püütakse võimalikult vähe häirida pimedal ajal Toomemäel liikujaid, kuid paratamatult peab arvestama ka sellega, et Tähetorni ümbruse teed jäävad mõnel õhtul osaliselt või täielikult valgustuseta.

Toomemäele paigaldatavad valgustid muudavad värvitemperatuuri, et kunstlik valgustus häiriks võimalikult vähe ümbritsevat elusloodust. Lambid sütitavad pimedat aja saabudes külmema valgustemperatuuriga (3000 kelvinit),

et pargis liikuvad inimesed eristaksid paremini ümbritseva keskkonna kontuure ja värve. Valgustemperatuur hakkab õhtul tasapisi muutuma soojemaks, saavutades keskööks taseme kuni 2200 kelvinit, mis on eluslooduse jaoks sõbralikum ja loob samal ajal hubase keskkonna ka õistele jalutajatele. Uued keskkonnasõbralikud valgustid hakkavad teed näitama hiljemalt 15. septembril 2023

Toomemäe valgustid liidetakse ka Tartu linna tänavavalgustuse kaugjuhtimissüsteemiga, mille abil saab kiiresti tuvastada võimalikke rikkeid.

Luxvegis kasvatatu jõuab üle Eesti paljudesse restoranidesse

Kati ja Toomas Soopere. Fotod Luxveg OÜ

Ilmatsalus tegutsev Luxveg on pereettevõtte, kelle põhitegevuseks on mikro-suurusel vürtsi- ja maitsetaimede, söödavate õite ning eksklusiivsete miniköögiviljade kasvatamine. Alustades oma tegevusega üle 12 aasta tagasi, oli Luxveg üks esimesi selles valdkonnas tegutsemas. Kindlasti aga esimene nii laia sortimendiga ettevõtte.

Toomas Soopere, kust tuli mõte hakata tegelema sellise eksklusiivse valdkonnaga?

Idee on pärit juba aastast 2000, mil tudengitena abikaasaga USAs töötasime. Abikaasa Kati töötas sarnase suunitlusega talus. Idee aga vajas aega küpsemiseks (küpses 10 aastat). Ei olnud meie valmis alustama ega ilmselt ei oleks olnud ka Eesti restoranikultuur veel 2000. aastate alguses valmis võrseid ja söödavaid õisi oma roogades igapäevaselt kasutama.

Kuidas äri läheb? Kas tosin aastat on läinud tõusvas joones?

Ettevõtte on ajas kasvanud. Kindlasti ei oleks see võimalik olnud ilma väga heade inimesteta. Oleme tänulikud oma endistele ja praegustele heade kolleegidele, kellest paljud on kohalikud inimesed. Aga üldiselt oleme liikunud käsikäes koos üldise majanduskeskkonnaga, viimasel ajal paraku

kriisisist kriisi. Pean silmas eelkõige väga keerulist koroonakriisi, mis meie sektorile kõige enam mõjus -restoranid, hotellid, cateringid ja spad said ju kõige suurema hoobi. Samuti puudutas meid tugevalt hiljutine energiahindade tõus. Energiamahuka ettevõtmisena – kasvatame ju aiasaadusi aastaringiselt – mõjutavad meie tootmist väga kõrge energiakandjate hinnad.

Milline on kõige minevam kaup?

Kasvatame oma aiandis kõige rohkem võrseid. Populaarsed on erinevad redised, hernes, basiilikud.

Mis teile endale kõige rohkem maitseb?

Katile meeldib kõige enam apteegitill, minule maitseb sinep, brokoli. Aga ääretult maitavad on näiteks ka mungalille õied.

Kas olete ka ise toidugurmaanid? Mis on teie lemmiktoidud?

Ise me endid väga suurteks toidugurmaanideks ei pea. Aga valdkonnas tegutsedes oleme ajaga ikka järjest teadlikumaks saanud. Kõige paremad maitset on aga ikka puhtad ja lihtsad maitset ja absoluutsete lemmikute tipus troonib kindlasti enda kasvatatud värsked kartul õrna tilliga ja vähese või-ga. See on super! Samuti näiteks kevadine spargel, mida ka ise kasvatame. Väga mõnusad on pisikesed värvilised grillitud peedid.

Millist nõu on teie käest kõige rohkem küsitud?

Kõige enam küsitakse ikka aiandusalast nõu, aga tihtipeale küsivad ka kokad mõnda rooga kirjeldades, et mis sinna juurde sobida võiks. Eks me siis püüame enda maitse-eelistustest lähtuvalt seda nõu neile anda ja oleme täheldanud, et seda nõu võetakse ka kuulda.

Kus te oma kaupa müüte? Kes on suuremad tellijad?

Meie klientideks on peamiselt ikkagi restoranid üle Eesti ja neid restorane varustavad HoReCa-sektori ettevõtted. Samuti on meil tellijaid Riias.

Jagage palun ka mõni nipp – mida tervislikku on kõige kergem kodus aknalaua kasvatada?

Koduseks kasvatamiseks on kõige lihtsamad hernevõrseid, redised ja brokoli. Meil käisid eelmisel sügisel väikesed külalised Ilmatsalu lasteaiast Lepatriinu. Tegid meie juures külve ja kasvasid neid võrseid edasi oma rühmas ning said sellega kenasti hakkama. Sobilikke seemneid idandamiseks ja võrsete kasvatamiseks leiab pea igast aianduspoest.

Helle Tolmoff
kommunikatsioonispetsialist

Tartu linnavolikogus 29. juunil

Ilmatsalu arenduseks algatati üldplaneering

Volikogu algatas Ilmatsalu ja Tüki küla osa üldplaneeringu, mis hõlmab Angervaksa, Katsetiikide, Suurtiikide ja lähiala kinnistutel ligi 200 hektari suurust ala. Ühtlasi algatati ka keskonnamojude strateegilise hindamise protsess. (Vt 1. lk)

Eelarvestrateegia ja arengukava muudatused suunati avalikustamisele

Volikogu saatis avalikule väljapanekule Tartu arengukava muudatusettepanekud ja eelarvestrateegia aastateks 2024-2027.

Linna arengukava 2018-2027 muutmiseks on tehtud 18 ettepanekut, mis valdavalt puudutavad kultuurivaldkonda. Linna eelarvestrateegia prioriteetidid on endiselt haridus, elukeskkonna parandamine, kultuuripealinn 2024 tegevused ning tartlaste sotsiaalne kaitstud.

Eelarvestrateegia ja arengukava muudatuste avalik väljapanek on Tartu kodulehel kuni 22. augustini. Ettepanekuid arengukava ja eelarvestrateegia kohta saab teha kuni 9. augustini 2022 Tartu Linnavalitsuse ruumiloome osakonnale e-posti aadressil Alina.Nurmist@tartu.ee või tavapostiga: Tartu Linnavalitsuse ruumiloome osakond (Küüni 3, Tartu).

Kinnitati maamaksu-määrad 2024. aastaks

2024. aastal kehtivad Tartu linna haldusterritooriumil järgmised maksu-määrad: elamumaale ja maatulundusmaa õuemaale kõlvikule 0,5 protsenti, maatulundusmaa kõlvikutele (välja arvatud õuemaale kõlvik) 0,5 protsenti ning eelpool nimetatud sihtotstarbega maale 1,0 protsenti maa maksustamishinnast aastas.

Võrreldes praegusega alanevad maamaksu maksimaalsed määrad 2,5–5 korda, kuna 2022. aastal Maa-ameti korraldatud maade hindamise tulemusel on maa väärtus oluliselt tõusnud.

Järgmisel aastal kehtib nii koduomaniku maamaksuvabastus kui maamaksu tõusu piirang, mille järgi üle kümne protsendi aastas maamaks kasvada ei tohi.

Tartu sai 21,3 miljoni euro suuruse lisaeelarve

Volikogu kinnitas Tartu linna tänavuse esimese lisaeelarve, mille maht on 21 367 791 eurot.

Lisaeelarvega suurenevad linna tulud 15,9 miljonit eurot, seda eelkõige riigi toetuste täpsustunud mahu arvelt. Linna kulud kasvavad 21,3 miljonit eurot, millest 75% moodustavad põhitegevuse kulud ning 25% investeerimistegevuse kulud.

Põhitegevuse kuludest ligi 9 miljonit eurot läheb haridusse ning 4,6 miljonit sotsiaalse kaitse valdkonda.

Investeeringute eelarve kasvab 5,2 miljoni euro võrra ning suur osa rahast kulub hinnatõusude katteks. Kõige enam läksid prognoositust kallimaks Ristikheina lasteaia ja Pärlil kooli ehitus (vastavalt 754 tuhat ja 650 tuhat eurot).

Lisaeelarvest rahastatakse muuhulgas ka koduta loomade varjupaiga renoveerimist, skatepargi rajamist, suudlevate tudengite pusrakkaevu renoveerimist, Viljandi maantee ja Ravila tänava ristmiku ning Ilmatsalu-Ravila ringi rekonstrueerimist.

Tartu linna 2023. aasta eelarve suurus oli möödunud detsembris kinnitamisel ligi 274 miljonit eurot.

Aune Rumm

linnavolikogu kantselei juhataja

Lasterikastele peredele jätkub senises summas toetuse maksmine aasta lõpuni

2024. aasta 1. jaanuarist maksab sotsiaalkindlustusamet lasterikka pere toetust 3-6 lapse puhul varasema 650 euro asemel 450 kuus ning 7 ja enama lapse puhul 850 asemel 650 eurot kuus. Samuti lõpeb uuest aastast lasterikka pere toetuse sujuv maksmine.

Perehüvitiste valdkonna juht Pirjo Künnapuu selgitas, et kui aasta alguses maksti lasterikka pere toetust kolme lapse puhul täies mahus kuni vanima lapse 19-aastaseks saamiseni ning seejärel toimus järkjärguline toetuse vähendamine, siis uuest aastast seda enam ei tehta. „Teisisõnu, kui perre jääb kaks või üks alla 19-aastast lastetoetust saavat last, ei maksa me enam lasterikka pere toetust vastavalt 2/3 ja 1/3 toetuse kogu suurusest. Kõikidele peredele, kellele juba aasta algusest maksime või hakkame jooksval aastal maksma lasterikka pere toetust vähendatud kujul, jätkame toetuse maksmist kuni 2023. aasta lõpuni,“ selgitas Künnapuu.

Uue seadusega loobutakse ka 2024. aasta 1. mail jõustuma pidanud lasterikka pere toetuse pensioniindeksiga indekseerimisest.

Ülaltoodud muudatused ei puuduta üksikvanema lapse toetust ega ka esimese ja teise lapse toetust, mille suurus jääb endiselt 80 eurot lapse kohta. Niisamuti lapsetoetust alates kolmandast lapsest, mis on 100 eurot kuus.

Sotsiaalkindlustusamet

Tartu linn tuleb hooldekodukoha eest tasumisel inimestele appi

Foto: Silver Gutmann

Tartu linn hakkab inimeste üldhooldusteenuse kulusid katma kuni 760 euro ulatuses.

Selle aasta 1. juulist jõustus hoolde-reform, mille kohaselt hakkab hoolde-kodu kohamaksumus jagunema teenust vajava inimese ja kohaliku omavalitsuse vahel. Hooldekodu kuutasust katab Tartu linn hoolduspersonali (hooldustöötajate ja abihooldustöötajate palgad, tööriietus, isikukaitsevahendid, tervisekontroll, vaktsineerimine, koolitused jmt) kulud. Inimese omaosaluseks jäävad majutuse, toitlustuse ja muude isiklike vajadustega seotud kulud.

Piirmäära kehtestamisel arvestati, et see summa peab katma kohaliku omavalitsuse osaluse enamikes piirkonna hooldekodudes. See tähendab, et inimestele jääb võimalus omale valida hooldekodu, kus linna osaluse katmiseks piisab 760 eurost. Samas on ka hooldekodusid, kus personalikululud moodustavad igakuisest kohatasust rohkem kui 760 eurot. Sellisel juhul tuleb piirmäära ja personalikulude vahe tasuda ikkagi inimesel endal või tema lähedastel.

Tavaliselt jagunevad personalikulud ja majutus-toitlustuskulud umbes pooleks. Tartu hooldekodus on näiteks personalikulud 760€ ja inimesele jääb maksta 740€.

Teatud juhtudel võib linn appi tulla ka suuremas mahus kui hooldereform ette näeb. Selleks tuleb hinnata, kas inimesel on endal raha puudujääva osa tasumiseks või, kas lähedased saavad teda maksmisel toetada. Põhjendatud

juhtudel tuleb Tartu linn ka inimese omaosaluse tasumisel appi. Kui inimese pension jääb alla 636 euro, maksab linn väiksema sissetuleku hüvitist ja aitab sellega tasuda abivajaja omaosalust.

Selleks, et kohalik omavalitsus toetaks inimese hooldekodus viibimist, peab ta seda teenust ka vajama. Iga inimesele lähenetakse personaalselt ja hinnatakse tema abivajadust. Hooldekodus juba olevatel inimestel ega nende lähedastel ei ole selleks vaja eraldi linna poole pöörduda, linn võtab nendega ise ühendust. Pärast 1. juulit hooldusteenusele minna soovijad peavad juba ise võtma ühendust Tartu linnavalitsuse sotsiaal- ja tervishoiuosakonnaga, et sotsiaaltöötaja saaks hinnata nende abivajadust. Hindamisega tuvastatakse, kas inimene vajab hooldekodu kohta või oleks tal parem saada abikodus. Hooldekodud on mõeldud neile eakatele, kes ei saa enam kodus ise hakkama.

Kui inimese abivajadus ei ole nii suur, et hooldekodu koht oleks tervise või hooldusvajaduse tõttu põhjendatud, siis võib ta ise siiski otsustada oma säästude eest hooldekodus elada, kuid sellisel juhul ei ole riigi ega omavalitsuse kohus neid kulusid katta.

Linnalt hooldusteenuse toetuse saamiseks peab abivajava inimese elukohaks olema rahvastikuregistris määratud Tartu linn. Hetkel on hooldekodudes ligi 780 tartlast, neist pisut üle poole saavad teenust Tartumaal.

Hendrik Kuusk
kommunikatsioonispetsialist

Lühiuudised

Hajaasustuse programm oli edukas

Tartu kaasfinantseerib „Hajaasustuse programm 2023” raames esitatud projekte 25 900 euroga. Hajaasustuse programmi rakendab linn Tähtvere maapiirkonnas juba kuuendat aastat. Sel aastal esitati 12 taotlust, mida on kaks korda edam kui 2022. aastal. Koos riigipoolse toetusega on toetus kokku 51 800 eurot. Minimaalselt kolmandik iga projekti maksumusest jääb taotleja kanda.

Määratakse uusi aadresse

Seoses Transpordiameti riigitee nr 2 Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee laiendamise määratakse Tartu linnas Tähtvere, Rahinge, Ilmatsalu, Tüki, Vorbuse ja Kardla külaades asuvate kinnisasjade jagamisel tekkivatele reaalosadele aadressid ja katastriüksuste sihtotstarbed.

Riigitee ehitamiseks vajalike kinnistuosade omandamiseks eraldatakse reaalosad Võsula vkt 5, Laeva metskond 37, Laeva metskond 34, Tagametsa, Kuusearu 2, 4, 6, 10, 12, 14, Kure tee T1, Männi, Päido ja Sepalaane kinnisasjadest. Samuti Uuetalu, Sepasalu, Sepakünni, Laeva metskond 38, Mosna ja Kitseraja ning Suurmet-sa, Kannuska, Laeva metskond 101, Lokaatorite tee ja Laeva metskond 79 kinnisasjadest.

Laudahoone läheb lammutamisele

Linnavalitsus väljastas ehitusloa Ilmatsalu alevik, Raba tee 4b laudahoone nr 4 lammutamiseks. Lammutusprojekt näeb ette laudahoone lammutamise ja betoonplatsi likvideerimise.

Hilissuvel alustatakse Supilinna tiigi puhastamist

Foto: Tarmo Haud

Linna üks tuntumaid looduskeskkondi, Supilinna tiik puhastatakse setetest ja liigselt vohavast taimestikust.

Supilinna tiik on oluline elupaik kahepaiksetele, sealhulgas looduskaitsealustele liikidele – rohukonnale ja tiigikonnale. Veekogu on oluline toitumiskoht ka nahkhiirtele ning lindudele. Loomulikult omab tiik suurt väärtust ka Supilinna elanikele ja teistele jõe ääres liikujatele.

Tartu abilinnapea Raimond Tamm ütles, et Supilinna tiik on aasta-aastalt üha enam kinni kasvanud ja seetõttu on väga hea meel, et selle puhastamise saab juba lähiajal ette võtta. „Tiigi puhastamine toetab linna rohevõrgustiku toimimist ning tiigi ümbruse kasutamist puhkealana. Lisaks peab

ainulaadne tiik olema bioloogilise mitmekesisuse ja elurikkuse tagamiseks kahepaiksetele võimalikult sobiv elukeskkond,” ütles Tamm.

Supilinna tiik puhastatakse setetest ja liigselt vohavast taimestikust. Projekti põhjal on eemaldatava sette maht ligi 15 250 kuupmeetrit. Sete eemaldatakse koos seal kasvava taimestikuga kogu veepiiri ulatuses. Seejuures jääb veekogu madalaveeliseks, kahepaiksetele sobivaks elupaigaks.

Ettevalmistavate töödega alustatakse augustis ning veetaset hakatakse alandama septembri alguses, enne, kui kahepaiksed on tiiki talvituma läinud. Kui veetase on viidud piisavalt madalale, jõuavad kahepaiksed endale uue talvituspaiga otsida. Tööd lõpetatakse

2024. aasta aprilliks, sest siis algab kahepaiksete sigimisaeg ning konnadel on võimalus juba kultuuripealinna aastal tiiki taas sigimispaigana kasutada.

Puhastustööde tegemine sügis-talvel sobib ka nahkhiirtele, kes on sel ajal eemal talvituspaikades. Nahkhiirtele rahu andmiseks välditakse tööde tegemist öisel ajal, mis on meelepärane ka kohalikele inimestele.

Taimestikust puhastamisel säilitatakse osaliselt tarnastunud alad, kuna kahepaiksed vajavad sigimiseks päikesele avatud madalaveelisi taimestunud alasid. Kallaste äärest eemaldatakse osaliselt võsa ning pilliroo ja hundinuiaga kaetud alad. Kaugemal olev kõrghaljastus säilitatakse.

Kalda taastamistööde käigus külvatakse veekogu kaldale sobivate kohalike taimede seemneid, mis aitavad taastada väärtuslikku elukeskkonda selle loomulikul kujul.

Tiigi puhastamise põhilised tööetapid on raadamine, veetaseme alandamine, ajutiste juurdepääsuteede rajamine, tiigi puhastamine settest, sette transport, olemasoleva kraavi puhastamine ja truubi asendamine, ajutiste teede likvideerimine ja heakorratööd.

Supilinna tiiki hakkab puhastama OÜ Nivoo ning elukeskkonna parandamine toimub LIFE projekti Tartu ROERING osana.

Hendrik Kuusk
kommunikatsioonispetsialist

Remonditakse raekoda ja purskkaevu

Sel suvel on üheaegselt remondis nii suudlevate tudengite purskkaev kui raekoja hoone. Kultuuripealinna aastal on värskema ilmega raekoja plats valmis vastu võtma Euroopa kultuursündmuse ja -huvilisi. Raekoja renoveerimistööd lõppevad novembris.

Raekoda on sellele eelneval ajal tellingutega kaetud, kuid ligipääs on tagatud nii hoones tegutsevasse apteeki kui infopunkti.

Raekoja fassaadil tehakse krohviparandusi kogu maja perimeetri ulatuses. Vajadusel asendatakse ka karniisi- ja aknaplekke ning restaureeritakse välisuksi ja aknaid. Samal ajal tehakse remonti hoone peatrepikojas ja kolmanda korruse trepihallis.

Suudlevate tudengite purskkaevu uuenduskuur saab valmis sügisel, kui

pronksist tudengid tähistavad oma 25. sünnipäeva. Rekonstrueerimistööde käigus lammutatakse purskkaevu betoonkehend ning rajatakse täiesti uus purskkaevu alus. Suudlevate tudengite figuurid korrastatakse. Purskkaevu arhitektuurset välimust tööde käigus ei muudeta ja kõik taastatakse algsel kujul. Samuti saavad suudlevad tudengid uue valgustuse ja purskkaevu juhtimislahenduse. Maa alla ehitatakse tehnokamber, kus hakkavad paiknema kõik tehnosüsteemide juhtimis- ja reguleerimissüsteemid.

Suvises Tähtveres valiti Eesti aasta püsilille

30. juulil toimus juba kolmandat korda Aiasõbra aiandis Tüki külas Eesti aasta püsilille valimine.

Sellest, et juulikuu viimasel pühapäeval valitakse Eestile aasta püsilill, on kujunemas tore traditsioon. Sel aastal korraldasid konkursi Tartu Aianduse ja Mesinduse Selts ning osaihing Aiasõber. Kokku esitati hindamiseks 40 erinevat püsilille, mida eksponeeriti aiandis. Aiandi külastajad said juulis ligi kolme nädala jooksul osaleda tänavuse aasta püsilille valimisel. Iga hääletaja sai kolm kivist ehk hääletussedelit, mille sai anda oma lemmiku poolt. Soovi korral võis ka kõik kolm häält anda ühele kandidaadile või siis jaotada mitme vahel. Hääletamise tulemusena selgub rahva lemmik, kes pääseb nominendina lõpphindamiseks 30. juulil.

Eesti aasta püsilille selgitab välja 6-liikmeline asjatundjatest koosnev žürii. Arvesse võetakse järgmisi kriteeriume; taime vastupidavus Eesti oludes, nõudlikkus kasvukoha suhtes, kauni perioodi pikkus (näiteks taim on ilus oma lehestiku poolest ka enne ja/või pärast õitsemist), kasutamise võimaluste mitmekesisus, hooldamise lihtsus ja sobivus teiste taimedega. Igal žürii liikmel on võimalus esitada üks kandidaat 40-st kandidaadist nominendiks lõpphindamiseks. Lisaks on igal žürii liikmel oma valdkond, mida eriti hoolikalt hinnata. Näiteks keegi hindab nominentide sobivust lähtuvalt kasutamise võimalustest linna avaliku ruumi haljastamisel, keegi teine jälle püsilille sobivust kodu- ja kollektsiooniaeda, kolmandal on teemaks ilutaimed toidulaulajne.

Kuna käesolev lugu on kirjutatud enne sündmuse tegelikku toimumist, sest Tähtvere Elu pidi varem trükkimisele minema, siis pole siinkohal võimalik hääletamise tulemusi veel teatavaks teha. Teeme seda septembrikuu väljande veergudel. Küll aga saame tutvustada mõnda kandidaati.

Iga konkursi kandidaat on varustatud infotahvliga, millelt saab lugeda tema peamiste omaduste ja kasutamise võimaluste kohta. Lisaks on iga kandidaadi juures ka valimiskast, kuhu hääletajad saavad oma „sedelid“ poetada. Valimiskastideks on kasepaku sisse meisterdatud tihase pesapuurid.

Päideroog 'Picta' on kiire kasvuga, vähenõudlik ja hea vastupidavusega ilmastikule. Kauni perioodi kestus on kasvuperioodi algusest kevadel kuni hilise sügiseni. Oma rändliku oleku tõttu vajab avarat kasvuala kusagil seal, kus tal on võimalus teisi segamata laialt levida.

Aedmonarda 'Rote Tone' on aromaatses lehestikuga vastupidav vähenõudlik ja rohkelt meeldivõitu putukaid aeda meelitav lipupunaste õitega pilgupüüdjaja. Vajab õhu liikumisele avatud valguseküllast kasvukohta. 3-4 aastaste vahede järel vajab juurepuhniku väljakaevamist ja noorendamist, et taimel oleks jaksu rikkalikult lummavaid kauneid õisi kanda.

Aasta püsilill 2022 oli aed-päevaliilia kogu oma sordirohkuse ja hübriidide paljususega.

2023 püsilille kandidaat nepaali maran 'Miss Willmott'. Taime tuntakse eelkõige tema kiire kasvu ja pika õitsemisaja tõttu. Taim on kaunis oma lehestiku poolest ka siis, kui ta parajasti ei õitse. Soodsate kasvutingimuste korral võib aga taim muutuda tüütuks umbrohuks ega sobi seetõttu väikesele istutusalaale.

Tekst ja fotod:
Lembit Kaarna, aednik

Ohtlike jäätmete äraveoring on 9. septembril

Tähtvere maapiirkonna elanikud saavad laupäeval, 9. septembril tasuta ära anda ohtlikke jäätmeid ja elektroonikajäätmeid.

Jäätmekäitleja palub inimestel tuua jäätmed kohale samal ajal, kui auto antud peatuskohas peatub. Siis saavad need kiiremini auto peale ning auto ei hiline järgmisse peatuspunkti.

Kogumisauto peatuspaigad ja ajad:

- ▶ Märja alevik, Keskuse tn 11 parkla kell 10-10.40;
- ▶ Haage küla, Võilille teel pakendikonteineri naabruses kell 10.50-11.30;
- ▶ Rõhu kaupluse esine parkla kell 11.45-12.15;
- ▶ Ilmatsalu vana bussipeatuse tagune haljasala kell 12.25-13.05;

- ▶ Rahinge töökoja plats, Ilmatsalu tee 78 kell 13.15-13.50;
- ▶ Kandiküla pakendikonteineri plats, Ristla tee kell 14.00-14.40;
- ▶ Tähtvere küla, Tiksoja majade vaheline plats, Kadaka kell 14.50-15.30;
- ▶ Vorbuse küla garaažide esine plats, Jänese tee 10 kell 15.40-16.15;
- ▶ Kardla küla, endine Mudaniku kogumisküün, Väike-Mudaniku kell 16.30-17.00.

Ohtlikud jäätmed on: kasutatud õlid ja õlifiltrijäätmed (õlifiltrid ja õlipakendid), värvi-, liimi- ja lakijäätmed, nende pakendid ning nende ainetega määratud töövahendid, lahustid (täpentin, atsetoon ja tehniline bensiin), taimekaitse- ja putukatõrjevahendid ning nende pakendid, vanad akud ja patareid, akuvedelikud,

leeliselised pesuained, kasutamata jäänud või aegunud ravimid ja farmaatsiatooted, elavhõbedakraadiklaasid, päevavalguslambid, sõiduaudode rehvid.

Elektri- ja elektroonikajäätmed on: külmikud, pesumasinad, elektripliidid, mikrolaineahjud, elektriradiaatorid, kliimaseadmed, tolmuimejad, õmblusmasinad, röstid, kellad, kaalud, kohvimasinad, raalid, sülearvutid, telefonid, mobiiltelefonid, automaatvastajad, printerid, raadiod, televiisorid, videokaamerad ja -magnetofonid, muusikariistad, luminofoorlampide valgustid, sirged luminofoorlambid, kompaktlambid, elektritööriistad

Kogumisringe teenindab
AS Epler & Lorenz.

Projekti rahastab Tartu Linnavalitsus.
Lisainfo telefonil 736 1328.

TARTU TOIDU- JA VEINIFESTIVAL

4.–6. august 2023

maitsevtartu.ee

Hea toit toob head mõtted.

Kõnn Tülli Foto: Eva Bronzini

Suvised vabaõhukontserdid jõe kaldal
Kontsertide algus **kell 20**
Tund enne kontserte põnevad loengud

EMAJÕE SUVE-KONTSERDID

Tasuta!

Ott Lepland

9. augustil
Supilinna kiigeplatsil

The Wildcard

16. augustil
Paju 2 büroohoone lähistel

ELLIP

23. augustil
Siili ja Sõbra tänava nurgal

TARTU

tartukorraldab.ee